

**ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆԵՐԻ ԻՆՏԵԼԵԿՏՈՒԱԼ ԿԱՊԻՏԱԼԻ
ԱՌԵՎՏՐԱՅՆԱՑՄԱՆ ՁԵՎԵՐՆ ՈՒ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԸ**

ՄԵՐԳՈ ՕԳԱՆՈՎ

Տնտեսական նոր իրողությունը, որը թելադրում է զարգացման նոր հրա-
մայականներ, կարևորում է մտավոր սեփականության դերը: Մտավոր սեփա-
կանությունը, դառնալով զարգացման նոր շարժիչ ուժ, կարևորում է համալ-
սարանների և գիտահետազոտական ինստիտուտների դերը, որոնք դիտարկ-
վում են որպես գիտելիքի ստեղծման կապիտալներ: Մտավոր սեփականությ-
յան կառավարման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է գլոբալացման և
գիտելիքի տնտեսության աճով, որի նպատակը ապրանքներն ու ծառայությ-
յունները առևտրային առումով կենսունակ արժեքի վերածելն է: Տնտեսական
նոր իրողությունը հրամայական է դարձնում գիտելիքի ստեղծման կապիտալ-
ների դերի մեծացումը, ինչպիսիք են նաև համալսարանները: Համալսարան-
ները աստիճանաբար փոխարինում են հետազոտության, ուսուցման և գիտե-
լիքի տարածման ավանդական գործառույթը նոր՝ ավելի առաջադեմ դերով, ո-
րը նպաստում է բիզնես-ակադեմիական մոդելի ստեղծմանը: 21-րդ դարում
հետազոտական համալսարանները գիտելիքի ստեղծման հիմնական կապի-
տալն են, որոնք խթանում են գիտական և տեխնոլոգիական առաջընթացի
վրա հիմնված տնտեսական զարգացումը, որում կարևոր է գիտելիքահեն գոր-
ծոնների դերը տնտեսության առաջընթացը խթանելու համար, բարձր պատ-
րաստված մարդկային կապիտալի ստեղծումը և հետազոտությունների
առևտրայնացումը: Համալսարանական ինտելեկտուալ կապիտալի արդյու-
նավետ գործարկման համար անհրաժեշտ է մեկնաբանել «ինտելեկտուալ կա-
պիտալ» հասկացությունը, ներկայացնել առևտրայնացման ձևերն ու մեխա-
նիզմները, որոնք կուսումնասիրենք սույն հոդվածում:

Բանալի բառեր - *ինտելեկտուալ կապիտալ, մտավոր սեփականություն (ՄՍ), ՄՍ
օբյեկտների լիցենզավորում, վենչուրային հիմնադրամներ և տեխնոլոգիական պար-
կեր, տեխնոլոգիական փոխանցման գրասենյակ, սփին-օֆֆ ձեռնարկություններ*

Համաշխարհային տնտեսության նորարարական զարգացման օբ-
յեկտիվ միտումը, գլոբալիզացված համաշխարհային շուկայում ընկե-
րությունների միջև աճող մրցակցությունը ակնառու են դարձնում, որ ժա-
մանակակից տնտեսությունը կախված է մտավոր կապիտալից, որի դերը
անշեղորդ են աճում է կապիտալի այլ տեսակների համեմատությամբ¹:

¹ Տե՛ս **A. Dzhihev, L. Gurieva**, The Intellectual Capital Role in Market Growth of Compa-
nies in Developed and Emerging Markets, Atlantis Press, Advances in Economics, Business and
Management Research, volume 114, 2019, էջ 107:

Ինչպես ցույց է տալիս համաշխարհային փորձը, նորարարական բիզնես ներառյալ գիտատար արտադրանքի ոլորտում հաջողված գործունեություն, իրականացնում են այն ընկերությունները, որոնք, հիմնվելով ինտելեկտուալ գործունեության արդյունքների վրա, կարևորում են մտավոր սեփականության բացառիկ իրավունքների պաշտպանությունը և առևտրայնացումը²:

Տնտեսական նոր իրողությունը հրամայական է դարձնում գիտելիքի ստեղծման կապիտալների դերի մեծացումը, ինչպիսիք են նաև համալսարանները: 21-րդ դարում պետական և մասնավոր հետազոտական համալսարանները գիտելիքի ստեղծման հիմնական կապիտալն են, որոնք խթանում են գիտական և տեխնոլոգիական առաջընթացի վրա հիմնված տնտեսական զարգացումը: Այնուամենայնիվ կան գիտելիքահեն գործոններ, որոնք անհրաժեշտ են տնտեսության առաջընթացը խթանելու համար. դրանք են՝ բարձր պատրաստված մարդկային կապիտալի ստեղծում և հետազոտությունների առևտրայնացում՝ գիտելիքը վերածելով մասնավոր հատվածի սպառման օբյեկտի³: Առևտրայնացումը՝ որպես ինովացիոն գործընթացի կարևորագույն տարր, այժմ դարձել է բիզնես գործունեության անկախ ոլորտ, որի վերջնական նպատակը առավելագույն տնտեսական էֆեկտով ապրանքների և ծառայությունների արտադրությունն ու վաճառքն է:

Համալսարանները աստիճանաբար փոխարինում են հետազոտության, ուսուցման և գիտելիքի տարածման ավանդական գործառույթը նոր՝ ավելի առաջադեմ դերով, որը նպաստում է բիզնես-ակադեմիական մոդելի ստեղծմանը: Համալսարաններն ու գիտահետազոտական ինստիտուտները այն վայրերն են, որտեղ մեծ տեղ է հատկացվում առաջադեմ տեխնոլոգիաներին և գյուտերին⁴: Ուստի համալսարանական ինտելեկտուալ կապիտալի արդյունավետ գործարկման համար անհրաժեշտ է մեկնաբանել «ինտելեկտուալ կապիտալ» հասկացությունը, ներկայացնել առևտրայնացման ձևերն ու մեխանիզմները, որոնք կուսումնասիրենք սույն հոդվածում:

Համալսարանական ինտելեկտուալ կապիտալի շուկայական արժեքը փոխարինելիս փոխվում է բուհերի ավանդական մտածողության ընդհանուր սխեման. հետազոտության արդյունքների առևտրայնացմամբ, գիտնականների և ձեռնարկատերերի համագործակցությամբ հետազոտական նախագծեր իրականացնելու փորձերը, հետազոտության մեջ արդյունաբերության արդյունքները ներդնելը այլևս առաջնահերթություն են գիտության ներկայացուցիչների համար: Գիտական հետազոտության

² Տե՛ս **В. И. Кудашов, Ю. В. Нечепуренко**, *Формы и методы коммерциализации интеллектуальной собственности. № 7, Экономика и управление, 2015, էջ 35*:

³ Տե՛ս **R. DeVol, J Lee, M. Ratnatunga**, *Concept to Commercialization: The Best Universities for Technology Transfer, Milken institute center for jobs and human capital. 2015, էջ 2*:

⁴ Տե՛ս **N. D. Minh, T. T. Van**, *University Spin-Off: The Solution to Intellectual Property Commercialization in Universities, Open Journal of Social Sciences, Vol. 10, No. 4, 2022, էջ 1-2*:

գաղափարը պետք է լինի ոչ միայն ինտելեկտուալ հայեցակարգը, այլև պետք է համապատասխանի շուկայի պահանջներին և կարիքներին:

Հետազոտության արդյունքները օգտագործելու համար անհրաժեշտ է ներդնել գիտելիքի և տեխնոլոգիաների առևտրայնացման մեխանիզմներ, որոնք հնարավորություն կտան միավորելու ակադեմիական դարավոր ավանդույթները⁵:

Բազմաթիվ հեղինակներ ներկայացնում են «ինտելեկտուալ կապիտալ» հասկացության էությունը բնութագրող տարատեսակ սահմանումներ:

Օրինակ՝ Ջ. Դևիսը և Ս. Հարիսոնը ինտելեկտուալ կապիտալը սահմանել են որպես «գիտելիք, որը կարող է փոխակերպվել արժեքի»: Հեղինակները առանձնացնում են երկու բաղադրիչ՝ մարդկային կապիտալ (գաղափարներ, որոնք կրում և պահպանում ենք մեր մտքում) և ինտելեկտուալ ակտիվներ (գաղափարներ, որոնք ինչ-որ ձևով ծածկագրված են):

Ինտելեկտուալ ակտիվների շրջանակներում գոյություն ունեցող գաղափարների այն ենթախումբը, որը հնարավոր է օրենքով պաշտպանել, սահմանվեց որպես մտավոր սեփականություն⁶:

Լ. Էդվինսոնը և Մ. Մալոնը ինտելեկտուալ կապիտալը համարում են անձնակազմի գիտելիքների ամբողջությունը, որը կարող է վերածվել կանխիկ եկամտի կամ բիզնեսի համար տնտեսապես նշանակալի այլ ապրանքներին⁷:

Ինտելեկտուալ կապիտալը դինամիկ համակարգ է. դրա տարրերը մշտապես փոխգործակցում են, ենթարկվում փոփոխությունների, որոնց շնորհիվ ձևավորում է կայուն վերջնարդյունք՝ «մտավոր սեփականություն» անվանմամբ, որը ինտելեկտուալ կապիտալի գործարկման տարատեսակներից է: Մտավոր սեփականությունը, լինելով հետազոտական, գործընթացային նախագծի արդյունք, ի վերջո վերածվում է որոշակի նորարարության, որը կարելի է արտոնագրել, և որից հետո այն դառնում է կայուն: Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպությունը այս հասկացությունը սահմանել է որպես մարդու մտավոր աշխատանքի արդյունք. դրանք են՝ գյուտերը, գրականության և արվեստի ստեղծագործությունները, ինչպես նաև առևտրային գործունեության մեջ օգտագործվող նշանները, անունները, պատկերներն ու նմուշները⁸:

Ակադեմիական և համալսարանական կազմակերպություններում ստեղծված մտավոր սեփականության օբյեկտները, ունենալով բազմաթիվ

⁵ Տե՛ս **J. Michalak, J. Krasodomska, G. Rimmel, J. Sort, D. Trzmielak**, Intellectual capital management in public universities. Poland, 2016, էջ 20:

⁶ Տե՛ս **M. Çela**, Intellectual Property Management and Strategy in Business, Mediterranean Journal of Social Sciences MCSER. Vol. 4, No. 11, Rome-Italy, 2013, էջ 445:

⁷ Տե՛ս **Шишалова Ю.** Коммерциализация интеллектуального капитала университета: отечественный и зарубежный опыт, Экономика и социум: современные модели развития. Том 11, Номер 2, 2021, М., էջ 144:

⁸ Տե՛ս Մտավոր սեփականության իրավունքների կիրարկման ուղեցույց, <https://www.aipa.am/hy/ip-infringement/>

առանձնահատկություններ, առևտրայնացման և օգտագործման զանազան տարբերակներով գործածվում են միջազգային պրակտիկայում: Մտավոր սեփականության առևտրայնացումը բարդ և երկարատև գործընթաց է, հետևաբար անհրաժեշտ է հասկանալ առևտրայնացման գործընթացը, որպեսզի կարողանանք կանխատեսել առևտրայնացման հավանական արդյունքները: Այլ կերպ ասած՝ հաջողությունը կամ ձախողումը մեծապես կախված են հենց առևտրայնացման գործընթացից, որոնց առավել հայտնի մի քանի տարատեսակներ ներկայացվում են ստորև:

Մտավոր սեփականության օբյեկտների լիցենզիաների վաճառքի կամ վարձակալության հետազոտական գործունեության արդյունքների առևտրայնացման բիզնես մոդել, ըստ որի՝ համալսարանը վաճառում կամ վարձակալում է բացառիկ մտավոր սեփականության իրավունքներ և դրա դիմաց ստանում է միանվագ կամ պարբերական վարձատրություն⁹: Լիցենզիայի համաձայն՝ մտավոր սեփականության իրավատերը (լիցենզատու) իր մտավոր սեփականությունը օգտագործելու թույլտվությունը տալիս է այլ անձի (լիցենզատուի) պայմանագրի դրույթներով սահմանված կարգով: Բիզնես մեկնաբանմամբ՝ լիցենզիան թույլ է տալիս արտոնագրողին շահույթ գեներացնել իր մտավոր ակտիվներից՝ դրա օգտագործման դիմաց լիցենզավորված անձից գումար գանձելով¹⁰:

Համալսարանների հիման վրա նորարարական փոքր ձեռնարկությունների ստեղծման բիզնես մոդելը ենթադրում է ստեղծել համալսարանից տնտեսապես և ֆինանսապես կախված մի կառույց, որը կզբաղվի գիտական զարգացումների գործնական փորձարկումով և շուկայում դրանց առևտրայնացմամբ: Ինչպես ցույց է տալիս արտասահմանյան փորձը, մտավոր սեփականության առևտրայնացման խոստումնալից ուղղություն է նորարարական փոքր ձեռնարկությունների ստեղծումը. վերջիններս հնարավորություն են տալիս շուկայական հետազոտության գործընթացում բացահայտված կարիքների հիման վրա ստեղծելու մտավոր սեփականության այլ օբյեկտներ, մշակված տեխնոլոգիաների ներդրմամբ հիմնելու արտադրություն՝ շահավետ անցում կատարելով գանգվածային արտադրության:

Համալսարանների մասնակցությունը վենչուրային հիմնադրամների և (կամ) տեխնոլոգիական պարկերի (տեխնոպոլիսների) աշխատանքներին իրենց մտավոր կապիտալի առևտրայնացման առումով համեմատաբար երիտասարդ բիզնես մոդել է, որը առաջինը գործարկվել է ԱՄՆ-ում: Մոդելի հիմնական նպատակն է համալսարանին տրամադրել տարածքներ և սարքավորումներ արտոնյալ վարձակալության պայմաններով և օժանդակել մտավոր սեփականության առևտրայնացմանը աուստրալիանցի մեխանիզմով: Վենչուրային հիմնադրամների դեպքում համալսարանը կարող է լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալ դրամաշ-

⁹ St' u Ю. Шишалова, նշվ. աշխ., էջ 151-152:

¹⁰ St' u Your Guide to IP Commercialisation, The European IP Helpdesk, 2019, էջ 17:

նորհների կամ վենչուրային կապիտալի ֆինանսավորման տեսքով հիմնադրամի կառավարիչ գործընկերոջից: Այս մոդելը հնարավորություն է տալիս համալսարաններին ստանալու անհրաժեշտ ռեսուրսներ մտավոր սեփականության օբյեկտների առևտրայնացման համար, սակայն գործընթացի մնացյալ մասը մնում է համալսարանների կառավարման ներքո, որը և պայմանավորելու է առևտրայնացման հաջողությունը:

Պետական զարգացման նորարարական ծրագրերում և պետական բարձր տեխնոլոգիական կորպորացիաներում համալսարաններին ընդգրկելու բիզնես մոդել բուհի մտավոր կապիտալի առևտրայնացման համար. այս մոդելով համալսարանները ներգրավվում են բարձր տեխնոլոգիական մեզաբիզնեսի նորարարական նախագծերում և ծրագրերում՝ ստեղծելով համալսարանական կոնսորցիումներ¹¹:

Համալսարաններում տեխնոլոգիաների փոխանցման գրասենյակների ստեղծում՝ որպես մտավոր կապիտալի առևտրայնացման մեխանիզմ: Ակնհայտ է հետազոտողները սովորաբար չունեն նախատիպերից առևտրային առավելություններ ստանալու տեխնիկական բավարար գիտելիքներ: Ջարգացումից առևտրայնացում անցումը հեշտացնելու համար համալսարանները ստեղծում են տեխնոլոգիաների փոխանցման գրասենյակներ¹²:

Տեխնոլոգիաների փոխանցումն ընդգրկում է համալիք արժեքային շղթա, որը կապում է հետազոտությունը դրա վերջնական հասարակական տեղակայմանը: Սա սկսվում է հետազոտական հաստատություններում նոր տեխնոլոգիաների փնտրտուքով, որին հաջորդում են այդ տեխնոլոգիաների բացահայտումը, գնահատումը և պաշտպանությունը: Հաջորդ քայլերը ներառում են շուկայավարում, պոտենցիալ լիցենզավորման պայմանագրեր և տեխնիկական գյուտերի վրա հիմնված ապրանքների մշակում: Այս ապրանքների ֆինանսական եկամուտները կարող են օգտագործվել հետագա հետազոտությունների համար¹³: Մեկ այլ սահմանմամբ՝ տեխնոլոգիաների փոխանցման մեթոդները գործողությունների կանխորոշված շարք է, որի ընթացքում հայտատուն ձեռք է բերում անհրաժեշտ տեխնոլոգիա¹⁴:

Համալսարաններում և գիտահետազոտական հաստատություններում մտավոր սեփականության իրավունքների առևտրայնացման «սփին-օֆֆ» մոդելը: Ընդհանրական իմաստով *սփին-օֆֆը* անկախ իրավաբանական անձ է, որը հիմնադրվել է մայր կազմակերպության

¹¹ Տե՛ս **Ю. Шишалова**, նշվ. աշխ., էջ 150-151, 152-153:

¹² Տե՛ս **S. M. Sharif, A. Ahamat, M. M. Abdullah, J. Jabar, M. H. Bakri**, University intellectual property commercialization: a critical review of literature, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 2018, էջ 878:

¹³ Տե՛ս An official website of the European Union: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/technology-transfer/what-technology-transfer_en

¹⁴ Տե՛ս **N. Luna**, Understanding Technology Transfer; Its Facts and Models, Cebu Technological University, Cebu City, Philippines, 2020, էջ 2:

կողմից՝ մտավոր սեփականությունը շահագործելու համար: Մփին-օֆֆը շահույթ ստանալու նպատակով գործող և համալսարաններից անկախ կազմակերպություն է, որում ընդգրկվում է համալսարանի առնվազն մեկ անդամ կամ դրանում բաժնետոմսեր ունեցող համալսարան: Մփին-օֆֆ ընկերության մոդելը ձևավորվել է 19-րդ դարի սկզբին զարգացած երկրներում, ինչպիսիք են ԱՄՆ-ն և Միացյալ Թագավորությունը, այնուհետև տարածվել է Եվրոպայում և Ճապոնիայում: Այն թույլ է տալիս գյուտարարներին պահպանել իրենց մտավոր սեփականությունը՝ միաժամանակ ստանալով տնտեսական շահույթ¹⁵:

Մփին-օֆֆի ստեղծումը բարդ գործընթաց է, որը ենթադրում է առանձին բիզնեսի զարգացում՝ մտավոր սեփականության իրավունքների և պարտականությունների հետագա բաշխում, նախագծերի ու ռիսկերի կառավարում և որոշակի հանգամանքներում ֆոնդերի հավաքագրում՝ ներդրողների ֆինանսական միջոցները կառավարելու համար: Ինչ վերաբերում է սխեմայի բարդությանը, ապա կարևոր է նշել, որ շատ հաճախ գիտական, ակադեմիական ներկայացուցիչները չունեն մտավոր սեփականության կառավարման զգալի փորձ, ինչը, հավանաբար, կխաթարի նոր արտադրանքի առևտրային ներուժը: Հետևաբար, նրանց գործառույթներին բիզնեսի վրա հիմնված աջակցությունը կարևոր է միջոցներ ձեռք բերելու հնարավորությունները, ինչպես նաև բաժնետերերի և հաճախորդների վստահությունը մեծացնելու առումով¹⁶:

Ամփոփելով կատարված ուսումնասիրությունը՝ կարող ենք հանգել հետևյալ եզրակացություններին.

Լավ կամ բարձրորակ հետազոտության արդյունքները բավարար չեն մտավոր սեփականության օբյեկտների հաջող առևտրայնացման համար: Ընդհանուր տեղեկացվածությունն ու պատրաստակամությունը ինչպես կազմակերպությունների, այնպես էլ անհատների շրջանում, ինչպես նաև հատուկ հմտություններն ու կարողությունները, ինչպիսիք են ռիսկերի ֆինանսավորման հասանելիությունը և մտավոր սեփականության կառավարումը, նույնպես անհրաժեշտ բաղադրիչներ են:

Մտավոր սեփականության առևտրայնացման տեսակներից որևէ մեկի ընտրությունը պայմանավորված է ինքնին սեփականության օբյեկտի և տվյալ պետության օրենսդրական առանձնահատկություններով:

Համալսարանները դառնում են զարգացող տնտեսությունների հիմնական նորարարական կենտրոններից մեկը՝ շնորհիվ տարբեր մակարդակների և սոցիալական կարգավիճակի. մտավոր կապիտալի ստեղծումը խթանելու համար կարևոր է համալսարանների և գիտահետազոտական ինստիտուտների դերի ընկալման փոփոխությունը:

Մտավոր սեփականության իրավունքները նորարարության և ստեղծագործական գործունեության խթանման կարևոր գործոն են՝

¹⁵ Տե՛ս **N. D. Minh, T. T. Van**, նշվ. աշխ., էջ 4:

¹⁶ Տե՛ս Commercialising Intellectual Property: Spin-offs, European IPR Helpdesk, 2013, էջ 5:

հանգեցնելով շարունակական էվոլյուցիայի ինչպես սոցիալական, այնպես էլ տնտեսական առումով:

Արդյունավետությունը, որով համալսարանն օգտագործում է մտավոր սեփականությունը, նույնպես անհրաժեշտ գործոն է, որն ազդում է համալսարանի հայտնիության էվոլյուցիայի վրա, քանի որ մտավոր սեփականությունը համարվում է արժեք ստեղծող հիմնական ցուցիչներից մեկը:

Կառավարությունը, գիտահետազոտական և կրթական ինստիտուտները, ինչպես նաև ոլորտը կարգավորող իրավական համակարգը մտավոր սեփականության իրավունքները կառավարող և հասարակության հետ կապ հաստատող հաստատություններ են՝ մտավոր սեփականության իրավունքների պաշտպանությունն ապահովելու և երաշխավորելու հիմնական նպատակներով. սա օգնում է շրջանցելու զարգացման հնարավոր խոչընդոտները՝ խրախուսելով ստեղծարարությունն ու նորարարությունը:

Ամբողջացնելով կարող ենք արձանագրել, որ նշյալ համակարգերի զարգացման խթան կարող է լինել հետազոտությունների իրականացման շուկայական արժեքի փաստարկումը, ինչպես նաև համապատասխան աշխատանքի անհրաժեշտության երաշխավորությունը թե՛ մասնավոր, թե՛ պետական հատվածի կողմից: Ոլորտի կարգավորումը և արդյունավետությունը համակարգային գործողությունների ամբողջություն են, որը կարիք ունի հանրային քաղաքականության մշակման և իրականացման:

СЕРГО ОГАНОВ – *Формы и механизмы коммерциализации интеллектуального капитала вузов и научно-исследовательских институтов.* – Новая экономическая реальность, диктующая новые императивы развития, выдвигает на первый план роль интеллектуальной собственности. Интеллектуальная собственность, становясь новым двигателем развития, выдвигает на первый план роль университетов и научно-исследовательских институтов, которые считаются столпами создания знаний. Необходимость управления интеллектуальной собственностью является следствием глобализации и роста экономики знаний, конечным результатом которой является процесс преобразования товаров и услуг в коммерчески жизнеспособную ценность. Созданная новая экономическая реальность требует повышения роли капиталов создания знаний, таких как университеты. Университеты постепенно заменяют традиционную функцию исследования, обучения и распространения знаний новой, более продвинутой ролью, которая способствует созданию бизнес-академической модели. В 21 веке исследовательские университеты являются основным капиталом создания знаний, способствующих экономическому развитию на основе научно-технического прогресса, в котором важна роль наукоемких факторов для продвижения на передний план экономики, они являются созданием высоко подготовленного человеческого капитала и коммерциализации исследований. Для эффективной работы интеллектуального капитала вуза необходимо интерпретировать понятие «интеллектуальный капитал», представить формы и механизмы коммерциализации, которые мы и изучим в данной статье.

Ключевые слова: интеллектуальный капитал, интеллектуальная собственность (ИС), лицензирование объектов ИС, венчурные фонды и технопарки, офис трансфера технологий, спин-офф предприятия

SERGO OGANOV – *Forms and Mechanisms of Commercialization of Intellectual Capital of Universities and Research Institutes.* - The new economic reality, which dictates new development imperatives, highlights the role of intellectual property. Intellectual property, becoming a new driver of development, highlights the role of universities and research institutes, which are considered capitals of knowledge creation. The need for intellectual property management is driven by globalization and the growth of the knowledge economy, which aims to transform products and services into commercially viable value. The new created economic reality makes it imperative to increase the role of knowledge creation capitals, such as universities. Universities are gradually replacing the traditional function of research, teaching and knowledge dissemination with a new, more advanced role that contributes to the creation of a business-academic model. In the 21st century, research universities are the main capital of knowledge creation, promoting economic development based on scientific and technological progress, in which the role of knowledge-based factors is important to promote the forefront of the economy, they are the creation of highly trained human capital and the commercialization of research. For the effective operation of university intellectual capital, it is necessary to interpret the concept of "intellectual capital", to present the forms and mechanisms of commercialization, which we will study in this article.

Key words: *intellectual capital, intellectual property (IP), licensing of IP objects, venture funds and technology parks, technology transfer office, spin-off enterprises*